

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки та управління

Обліково-фінансовий факультет

Кафедра обліку і аудиту

**ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК У ГАЛУЗЯХ НАРОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА**

Робочий зошит

для виконання практичних занять студентами денної форми навчання
напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»

МИКОЛАЇВ
2015

УДК 336.11:657
ББК 65.052.201.1
Ф59

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 18.11.2015 р. протокол №3.

Укладачі:

- М. В. Дубініна – д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, Миколаївський національний аграрний університет;
- Н. В. Потриваєва – д-р екон. наук, професор кафедри обліку і аудиту, Миколаївський національний аграрний університет;
- Ю. Ю. Чебан – канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Миколаївський національний аграрний університет;
- С. В. Сирцева – канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Миколаївський національний аграрний університет;
- Т. С. Пісоченко – асистент кафедри обліку і аудиту, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

- Н. М. Сіренко – д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту, Миколаївський національний аграрний університет;
- Т. Ю. Сластіон – головний бухгалтер ТОВ «Золотий колос» Жовтневого району.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ТОРГОВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	5
Тема 1. Організаційні основи та поняття торговельної діяльності	5
Тема 2. Документальне оформлення та облік надходження та зберігання товарів	10
Тема 3. Документальне оформлення та облік продажу товарів	15
Тема 4. Облік інших товарних операцій	19
Тема 5. Особливості обліку операцій у комісійній торгівлі	22
МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	24
Тема 1. Будівництво: основні поняття та завдання обліку	24
Тема 2. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт	29
Тема 3. Облік здачі (реалізації) підрядних робіт та порядок визначення фінансових результатів	33
МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	38
Тема 1. Особливості діяльності автотранспортних підприємств та облік їх рухомого складу	38
Тема 2. Облік запасів на автотранспортних підприємствах	42
Тема 3. Облік доходів, витрат та порядок формування фінансових результатів автотранспортних підприємств	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	57

ВСТУП

Курс «Фінансовий облік в галузях народного господарства» деталізує загальний порядок фінансового, податкового та виробничого обліку на підприємствах окремих галузей економіки у зв'язку з особливостями їх господарських операцій та відмінностей в оподаткуванні. Основною метою курсу є вивчення особливостей обліку в таких галузях економічної діяльності як сільське господарство, будівництво, автотранспорт, торгівля, громадське харчування.

Мета дисципліни «Фінансовий облік в галузях народного господарства» полягає у вивченні студентами методики організації синтетичного і аналітичного обліку господарських засобів, джерел їх утворення, господарських процесів у підприємствах різних форм власності та галузей економічної діяльності, зокрема будівельними, транспортними, торговельними.

Робочий зошит для виконання практичних завдань з дисципліни «Фінансовий облік у галузях народного господарства» студентами 4-го курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» є необхідним доповненням курсу лекцій «Фінансовий облік в галузях народного господарства».

Робочий зошит передбачає виконання студентами практичних завдань та вивчення галузевих особливостей побудови обліку в окремих галузях, що дозволить контролювати повноту і правильність взаємовідносин між підприємствами промисловості із будівельними, транспортними, торговельними організаціями, швидко і безпомилково орієнтуватись у господарській ситуації, своєчасно давати обґрунтовані рекомендації щодо прийняття оптимальних управлінських рішень.

Виконання завдань здійснюється на матеріалах лекційних занять та рекомендованих навчально-методичних матеріалів.

Найменування підприємств, цифрові та інші дані в завданнях умовні.

МОДУЛЬ 1

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ТОРГОВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Тема 1. Організаційні основи та поняття торговельної діяльності

Заняття 1. Організаційно-правові основи торговельної діяльності

Мета: засвоїти форми торговельної діяльності та ознайомитися з формуванням цін на товари в торгівлі, особливостями ліцензуванням та патентуванням торговельної діяльності

Короткий термінологічний словник:

Торгівельна діяльність _____

Торгівля _____

Патент _____

Торговий патент _____

Сертифікат _____

Ліцензія _____

Завдання 1. Встановити відповідність визначення терміну, проставивши відповідну літеру таблиці 1.

Таблиця 1 Поняття торговельної діяльності

Термін	Визначення
(А) Роздрібний товарообіг	() Ціна, яка встановлюється продавцем товару з урахуванням кон'юнктури ринку, попиту і пропозицій
(Б) Оптовий товарообіг	() Виручка від продажу споживчих товарів безпосередньо населенню як за готівку, так і за розрахункові чеки установ банків
(В) Складський товарооборот	() Виручка від продажу товарів певними партіями іншим підприємствам, організаціям
(Г) Транзитний товарооборот	() Ціна, за якою підприємство-виробник реалізує свою продукцію оптовим покупцям.
(Д) Ліцензування	() Ціна, за якою товари продаються кінцевим споживачам.
(Е) Патент	() Процедура підтвердження відповідності результату виробничої діяльності, товару, послуги нормативним вимогам, за допомогою якої третя сторона документально засвідчує, що продукція, робота (процес) чи послуга відповідають заданим вимогам
(Є) Оптова ціна	() Видача, переоформлення, та анулювання ліцензій, видача дублікатів ліцензій, ведення ліцензійних справ та ліцензійних реєстрів, контроль за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов, видача розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов, а також розпоряджень про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування
(Ж) Роздрібна ціна	() Державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта підприємницької діяльності або його структурного (відокремленого) підрозділу займатися окремими видами підприємницької діяльності.
(З) Вільна ціна	() Реалізація відбувається зі складів і баз оптових підприємств
(І) Сертифікація	() Реалізація відбувається безпосередньо зі складів підприємства – виробника, не проходячи через проміжні ланки – склади і бази оптового підприємства

Завдання 4. Відобразити в обліку операції з реалізації бензину, враховуючи способи розрахунку.

Підприємством роздрібної торгівлі «Марія» закуплено бензин для подальшої реалізації вартістю 12 000 грн., у т. ч. ПДВ – 2 000 грн.

Нараховано торгову надбавку (ПДВ і торгова націнка) на суму 2 600 грн. Бензин реалізовано на суму 12 600 грн., у т. ч. ПДВ – 2 100 грн. Форма розрахунку:

- за готівку – 8 820 грн., у т. ч. ПДВ – 1 470 грн.;
- за безготівковий рахунок - 3 780 грн., у т. ч. ПДВ – 630 грн.

Завдання 5. Зробити відповідні записи у бухгалтерському обліку, розрахувати середній відсоток торгової націнки і визначити фінансовий результат від реалізації товарів у період з 01.08 до 20.08. поточного року.

На підприємстві роздрібної торгівлі було прийнято рішення про надання передсвяткових знижок у період з 21.02.2015 до 09.03.2015.

Станом на 01.08. поточного року на підприємстві значилися такі залишки товарів:

- за дебетом субрахунку 282 «Товари в торгівлі» - 20 000 грн.;
- за кредитом субрахунку 285 «Торгова націнка» - 8 000 грн.

У період з 01.08. до 20.08. поточного року були проведені такі операції:

- придбано товарів на суму 12 000 грн., у тому числі ПДВ – 2 000 грн.;
- нараховано торгову націнку на товари, що надійшли – 3 600 грн.;
- реалізовано товарів на суму 18 000 грн.

Завдання 6. Розкрити зміст господарських операцій за наведеними бухгалтерськими проводками і вказати первинні документи, на підставі яких вони здійснені в таблиці 3.

Таблиця 3 Журнал господарських операцій за _____ місяць року

Зміст господарських операцій	Назва документу	Дебет	Кредит	Сума, грн
		281	632,1	5700
		281	685	200
		685	311	200
		641	643	1180
		945	632.1	285
		791	945	285
		632.1	312	5690
		632.1	714	295
		714	791	295

Завдання 7. Розв'язати наведені ситуації.

СПД ТОВ «Валдіс» - подав заявку для придбання патенту на проведення торговельної діяльності, вартість якого складає 180 грн на місяць. Яку суму має сплатити СПД, якщо заявку подана: а) 06.03 поточного року; б) 19.03 поточного року?

Які дії має здійснити СПД і яку суму має сплатити, якщо бажає припинити торговельну діяльність: а) 10.10 поточного року; б) 20.10 поточного року?

Питання для обговорення:

1. Торговельна діяльність та її види.
2. Предмет та функції торговельної справи.
3. Основні документи, які повинні мати СПД для ведення торговельної діяльності.
4. Патент. Його види. Умови придбання патенту.
5. Поняття «сертифікація», «ліцензія».
6. Види торговельної діяльності, які підлягають ліцензуванню та сертифікації.
7. Основні правила торговельного обслуговування населення.
8. Оптовий та роздрібний товарообіг.
9. Порядок ціноутворення в торгівлі.

Тема 2. Документальне оформлення та облік надходження та зберігання товарів

Заняття 2. Облік торговельних операцій з надходження товарів.

Мета: засвоїти порядок складання первинних документів з надходження та зберігання товарів та послідовність переносу цих даних до реєстрів бухгалтерського обліку.

Короткий термінологічний словник:

Транспортні витрати _____

Транспортно-заготівельні витрати _____

Тара _____

Завдання 1. Встановити відповідність визначення функцій договору, проставивши відповідну літеру у таблиці 1.

Таблиця 1 Функції договорів

Функції	Визначення
(А) Ініціативна	() Договір є правовою формою відносин, тобто формою, в межах якої забезпечується примусове виконання зобов'язань сторін шляхом використання майнових санкцій, засобів оперативного впливу
(Б) Програмно-координаційна	() Завдяки договору включаються в дію такі правові гарантії виконання договірних зобов'язань, як неустойка, задаток, застава, тощо.
(В) Інформаційна	() Договір як акт прояву ініціативи та узгодженої волі сторін врегулювати певні відносини.
(Г) Гарантійна	() Договір як програма поведінки сторін щодо здійснення господарських відносин засіб узгодження, координації їх дій відповідно до економічних інтересів і намірів
(Д) Правозахисна	() Договір завдяки формальній визначеності його умов включає в себе інформацію про правовий статус сторін необхідну сторонам, в деяких випадках – юрисдикційним органам і третім особам.

Завдання 6. Відобразити операції на рахунках в бухгалтерському та податковому обліку.

Підприємство роздрібної торгівлі придбало одноразові поліетиленові пакети для вміщення в них товару. Пакети придбано в кількості 10000 штук за ціною 3 коп. за штуку (у т.ч. ПДВ) і 300 з них передано в торговельний зал, де покупці самостійно пакуватимуть свої покупки за необхідності. Такі витрати відносять до збутових.

Завдання 7. Відобразити операції на рахунках в бухгалтерському та податковому обліку.

Магазин «Пляшечка» придбав пиво в пляшках на суму 3600 грн., в т.ч. ПДВ – 600 грн. За договором пляшки та ящики мають бути повернені постачальнику протягом місяця. Залогова вартість пляшок – 400 грн., ящиків – 100 грн. Магазин продав все пиво в пляшках за 6000 грн., в т.ч. ПДВ – 1000 грн. Для повернення постачальнику закуплено у населення пляшок на суму 150 грн., останні у СПД – платника ПДВ – за 240 грн., в т.ч. ПДВ – 40 грн.

Партіонний облік _____

Сортовий облік _____

Оперативно-бухгалтерський облік _____

Роздрібний товарооборот _____

Знижка _____

Торгова націнка _____

Переоцінка товарів _____

Завдання 3. Відобразити в обліку операції, що мають місце у продавця та у покупця (окремо).

Підприємство оптової торгівлі реалізувало товар на суму 2 400 грн, у тому числі ПДВ – 400 грн. Собівартість реалізованого товару – 1 500 грн. За придбання великої партії товару покупцю було надано знижку в розмірі 5 % від вартості продажу ($2400 \text{ грн} \times 0,05 = 120 \text{ грн}$). На поточний рахунок продавця надійшла оплата від покупця в сумі 2 280 грн, у тому числі ПДВ – 380 грн.

Завдання 4. Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку для підприємств окремо.

Між підприємствами «А» і «Б» укладено бартерний контракт з обміну неподібними товарами. Контрактна вартість товарів однакова і становить 12000 грн Собівартість товару підприємства «А» складає 9000 грн., підприємства «Б» – 9500 грн.

Питання для обговорення:

1. Синтетичний і аналітичний облік в оптових торговельних підприємствах.
2. Транзитний товарообіг.
3. Що означає поняття «внутрішньо системний відпуск товарів»?
4. Документальне оформлення продажу товарів в роздрібній торгівлі.
5. Синтетичний і аналітичний облік в роздрібній торгівлі.
6. Для чого і як здійснюють переоцінку товарів торговельні підприємства?
7. Які документи складають матеріально-відповідальні особи?

Тема 4. Облік інших товарних операцій

Заняття 4. Облік гарантійних замін на підприємствах торгівлі.

Мета: засвоїти законодавчо-нормативну базу гарантійних замін на підприємствах торгівлі, визначити особливості та умови гарантійних замін.

Короткий термінологічний словник:

Гарантійний строк _____

Строк експлуатації _____

Строк зберігання _____

Істотний недолік _____

Завдання 1. Розглянути ситуацію і відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Покупець придбав у магазині пакет молока вартістю 6 грн (в т.ч. ПДВ 1 грн.), собівартість молока складає 4,5 грн. Покупець, відкривши пакет, виявив, що воно зіпсоване, тому повернув відкритий пакет з молоком до магазину з вимогою віддати йому сплачені за молоко кошти. Гроші повернули, молоко знищили, про що було складено акт.

Завдання 2. Проаналізувати ситуацію та визначити дії продавця. Вказати документи, які мають бути складені при розв'язанні ситуації.

Покупцю замінюють телевизор марки «Samsung», який має істотний недолік, на телевизор такої ж самої марки.

Завдання 3. Проаналізувати ситуацію та визначити дії продавця. Вказати документи, які мають бути складені при розв'язанні ситуації.

Покупцю замінюють телевизор марки «LG», який має істотний недолік, на телевизор марки «Samsung» (ціни з їх різними варіантами на момент обміну вказані в таблиці 1).

Таблиця 1 Ціни на момент обміну, грн

Товар	Ціна на момент покупки	Варіанти цін на момент обміну		
		1	2	3
Телевізор «LG»	1000	950	1000	1200
Телевізор «Samsung»	Не має значення	1000	900	1250

Питання для обговорення:

1. Які основні законодавчо-нормативні акти регулюють заміну товарів і повернення коштів споживачам?
2. Що означають поняття «гарантійний строк», «строк експлуатації», «строк зберігання»?
3. Функції магазину при дотримання відповідної якості товарів та їх гарантійних строків.
4. Що означає термін «істотний недолік»?
5. Які основні документи складають при поверненні товарів?

Тема 5. Особливості обліку операцій у комісійній торгівлі**Заняття 5.** Облік операцій у комісійній торгівлі.

Мета: засвоїти поняття та особливості комісійної торгівлі, правила її здійснення та відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Короткий термінологічний словник:

Комісійна торгівля _____

Договір комісії _____

Завдання 1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку реалізацію нового дитячого автомобільного крісла через комісійний магазин.

Фізична особа здала на комісію нове дитяче автомобільне крісло, продажна вартість якого – 4800 грн Комітенту належить 3500 грн.

Завдання 2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку реалізацію автомобіля, який був у вжитку через комісійний магазин.

Фізична особа здала на комісію автомобіль, який був у вжитку. Продажна вартість автомобіля складає 12000 грн.; до неї увійшли: сума ПДВ з комісійної винагороди (суму визначити) і сума акцизного збору у розмірі 1900 грн Комітенту належить 8700 грн.

Питання для обговорення:

1. Що означає поняття «посередницькі операції»?
2. Які основні правила здійснення комісійної торгівлі?
3. Наведіть приклади діючої на сьогодні комісійної торгівлі.

МОДУЛЬ 2

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Тема 1. Будівництво: основні поняття та завдання обліку

Заняття 1. Будівництво: основні поняття та завдання обліку.
Облік запасів будівельного підприємства.

Мета: визначити особливості обліку в будівельних організаціях, ознайомитись з порядком формування договірних цін у будівництві та нормативною базою діяльності будівельних організацій, вивчити облік наявності та руху запасів будівельного підприємства, їх документування.

Короткий термінологічний словник:

Будівництво _____

Замовник _____

Об'єкт будівництва _____

Підрядник _____

Субпідрядник _____

Некапітальні роботи _____

Кошторис _____

Поточний ремонт _____

Капітальний ремонт _____

Завдання 1. Встановити відповідність визначення терміну, проставивши вірну літеру (табл. 1).

Таблиця 1 Основні терміни і визначення будівництва

Термін	Визначення
(А) Нетитульні тимчасові споруди	() документ, на підставі якого встановлюють суму грошових коштів, необхідних для виконання робіт на окремому об'єкті
(Б) Контракт з фіксованою ціною	() складають в разі будівництва кількох об'єктів на одному будівельному майданчику
(В) Кошторисна вартість об'єкта	() окремі будівлі і споруди або сукупність будівель і споруд, будівництво яких здійснюється за єдиним проектом
(Г) Проектне завдання	() договір про будівництво, що передбачає фіксовану ціну всього обсягу робіт з будівельного контракту чи фіксовану ставку за одиницю кінцевої продукції, що випускатиметься на об'єкті будівництва
(Д) Об'єкт будівництва	() технічні характеристики об'єктів, джерела і способи забезпечення їх водою, паливом, світлом
(Е) Зведений кошторис	() обліковують на балансі замовника

Завдання 2. Розкрити зміст господарських операцій за наведеними бухгалтерськими проводками (табл. 2).

Таблиця 2 Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку операцій некапітального будівництва

Господарська операція	Первинний документ	Дебет	Кредит
		153	20,63,66,65
		113	153
		233	132
		132	113
		20	746
		976	65,66,68
		233	131

Завдання 3. Будівельне підприємство закупило 30000 штук цегли за ціною 200 грн без ПДВ за одну тисячу. Транспортні витрати сторонньої організації становлять 24 грн з ПДВ за одну тисячу. Здійснити бухгалтерські проводки за наведеними в таблиці 3 операціями, вказати первинні документи.

Таблиця 3 Відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку

Господарська операція	Первинний документ	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			дебет	кредит
Оприбутковано цеглу				
Відображено суму податкового кредиту з ПДВ				
Оплачено вартість цегли постачальнику				
Транспортні витрати включено до первісної вартості цегли				
Відображено податковий кредит з ПДВ на транспортні витрати				
Оплачено послуги з транспортування				

Завдання 4. Здійснити всі необхідні проводки за наведеними операціями.

Підрядчик отримав контракт на 7 місяців на будівництво адміністративного будинку вартістю 500 тис. грн плюс ПДВ. Гроші на будівництво надійшли авансом. Для зберігання спецодягу і спецінвентаря було збудовано тимчасове приміщення, на яке відпущено матеріалів на суму 4000 грн і нараховано заробітну плату в сумі 1000 грн. Вартість послуг, наданих допоміжним виробництвом підрядчика, становить 120 грн. Вартість поворотних матеріалів становить 2000 грн.

Завдання 5. Будівельна організація є підрядником і виконує будівництво. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

1. Нарахована заробітна плата: будівельникам, які працюють на будівництві лікарні – 13 000 грн., робітникам за монтаж і демонтаж будівельних машин – 1 000 грн., робітникам матеріальних складів – 2 000 грн.

2. Використано електроенергію на технологічні потреби. Перераховано з поточного рахунку в оплату за використану електроенергію в сумі 1 450 грн.

3. Отримані кошти від забудовника за виконані будівельно-монтажні роботи – 190 000 грн.

Завдання 6. Скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку за наведеними операціями та відобразити вартість капітальних вкладень.

1. Акцептована платіжна вимога підрядника за виконані будівельно-монтажні роботи за договірною вартістю 130 000 грн.

2. Акцептована платіжна вимога постачальників за отримане обладнання, що потребує монтажу – 30 000 грн.

3. Акцептована платіжна вимога автокомбінату за доставку обладнання, що потребує монтажу – 3 000 грн.

4. Передається обладнання для монтажу – 27 500 грн.

5. Відображена вартість капітальних вкладень (суму визначити).

Завдання 7. Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

За договором з постачальником йому перерахована попередня оплата та отримано будівельних матеріалів на суму 66 тис. грн з ПДВ за супровідними документами. При прийманні виявлено їх недостачу на суму 6 660 грн з ПДВ. Постачальнику подано претензію, у відповідь на яку він повернув гроші.

Питання для обговорення:

1. Визначте галузеві особливості, які впливають на організацію обліку в будівництві.
2. В чому полягають основні положення П(С)БО 18 «Будівельні контракти»?
3. Які особливості відображення в обліку тимчасових титульних і не титульних споруд?
4. Які є види ремонтно-будівельних робіт?
5. В чому полягає порядок формування договірних цін у будівництві?
6. Порядок документування наявності і руху запасів будівельного підприємства.

Тема 2. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт

Заняття 2. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт.

Мета: засвоїти методи обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості в будівництві та особливості обліку і розподілу виробничих накладних витрат будівельно-монтажних робіт

Короткий термінологічний словник:

Запаси _____

Будівельні матеріали _____

Будівельно-монтажні роботи _____

Завдання 1. На підставі наведених даних заповнити Довідку про вартість виконаних підрядних робіт (типова форма №КБ-3 – Додаток Г) та ознайомитись з Актом приймання виконаних підрядних робіт (типова форма № КБ-2в – Додаток В). Генпідрядник – ПП «Автошляхбуд».

Субпідрядник ДП Шляхбуд ТОВ «Віттар». Договір № 18 від 8 червня 2007р. Капітальний ремонт дороги по вул. Леніна с.Бугзьке Миколаївського району. Довідка за жовтень 2007 року. Вартість виконаних робіт в поточних цінах станом на 1.10 77,591 тис.грн., з них будівельно-монтажні роботи – 76,518 тис.грн

Завдання 2. Необхідно розподілити витрати операційної діяльності будівельно-монтажних організацій на групи, наведені в таблиці 1: матеріальні витрати; страхування будівництва; адміністративні витрати; загально виробничі накладні витрати, пов'язані з будівництвом; пряма заробітні плата робітників; втрати від браку; витрати на збут; охорона незадіяних при будівництві будівельних машин; амортизація; амортизація незадіяних при будівництві будівельних машин; витрати на відрядження, пов'язане з

будівництвом об'єкта; витрати на утримання виробничих приміщень; витрати на урегулювання спорів у судових органах; витрати від знецінення запасів.

Таблиця 1 Групування витрат операційної діяльності
будівельно-монтажних організацій

Витрати, які безпосередньо відносяться до об'єкта будівництва	Витрати, які можуть бути віднесені до діяльності за контрактом (договором) в цілому	Витрати, які не включають до виробничої собівартості, а відносять до витрат діяльності

Завдання 3. Навести схему класифікації витрат за будівельним контрактом за двома ознаками: формування виробничої собівартості та періодами виконання будівельного контракту згідно П(С)БО 18 «Будівельні контракти».

Завдання 4. Відобразити кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 2), розрахувати

необхідні суми, визначити фінансовий результат від проведення некапітальних робіт.

Спеціалізована будівельна організація уклала договір підряду на спорудження швидкісної трамвайної лінії. У процесі будівництва, за згодою замовника, внесені зміни до проекту, в результаті яких ділянка довжиною 200 м підлягає демонтажу. До договору підряду сторонами підписана додаткова угода, за якою виконання робіт з розбирання частини лінії і перевезення будівельних матеріалів на нове місце укладання покладається на підрядника. Оплата вартості некапітальних робіт у сумі 19 320 грн (у т.ч. ПДВ) здійснюється замовником на підставі акту виконаних робіт. Під час проведення некапітальних робіт були понесені такі витрати: нараховано заробітну плату робітникам та проведено відрахування на соціальні заходи у сумі 7 000 грн, витрати з експлуатації будівельної техніки становлять 2 400 грн, вартість автотранспортних послуг допоміжного виробництва – 4600 грн., сума адміністративних витрат – 1 500 грн.

Таблиця 2 Відображення в обліку та визначення фінансового результату від виконання некапітальних робіт

№	Господарська операція	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1	Нарахована заробітна плата робітникам та проведено відрахування на соціальні заходи			
2	Відображено витрати на експлуатацію будівельної техніки, що використовувалась при розбирання			
3	Відображено вартість автотранспортних послуг допоміжного виробництва			
4	Відображено адміністративні витрати будівельної організації			
5	Списані адміністративні витрати вкінці місяця			
6	Відображено договірну вартість виконаних некапітальних робіт			
7	Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ			
8	Списано витрати з виконання некапітальних робіт			
9	Визначено фінансовий результат від виконання некапітальних робіт			

Питання для обговорення:

1. Що входить до виробничої собівартості будівельно-монтажних робіт?
2. Назвіть об'єкти витрат у будівництві.
3. У чому полягає класифікація витрат у будівництві?
4. Який порядок обліку загальновиробничих витрат у будівництві?
5. Що є незавершеним будівництвом, як проводиться його облік?
6. Назвіть особливості обліку підсобних і допоміжних господарств.
7. Як ведуть синтетичний та аналітичний облік витрат на виробництво в будівельних організаціях?

Тема 3. Облік здачі (реалізації) підрядних робіт та порядок визначення фінансових результатів

Заняття 3. Облік здачі (реалізації) підрядних робіт та порядок визначення фінансових результатів на будівельних підприємствах

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку здачі (реалізації) підрядних робіт з подальшим визначенням фінансових результатів на будівельних підприємствах

Короткий термінологічний словник:

Аванси за будівельним контрактом _____

Витрати за будівельним контрактом _____

Претензія за будівельним контрактом _____

Контракт з фіксованою ціною _____

Контракт за ціною «витрати плюс» _____

Завдання 1. Згідно П(С)БО 18 «Будівельні контракти» побудувати схему формування доходу від будівельного контракту.

Завдання 2. Загальна вартість робіт за контрактом становить 20 000 грн (без ПДВ). Витрати, заплановані підрядником 14 000 грн (без ПДВ). Необхідно визначити дохід підрядника за етап (табл. 1) за наступних умов:

А) протягом виконання контракту ні витрати, ні загальний дохід не змінювалися;

Б) на другому етапі у зв'язку з необхідністю виконання нових обсягів робіт запланована сума витрат збільшилась на 1 000 грн., що призвело до збільшення договірної ціни на 2 000 грн

Таблиця 1 Вихідні та розрахункові дані для визначення доходу підрядника

№	Показник	I етап	II етап	III етап
Умова А				
1	Фактично визнані витрати за етап, грн	3 500	4 500	6 000
2	Фактично визнані витрати нарастаючим підсумком, грн			
3	Планові витрати, грн	14 000	14 000	14 000
4	Коефіцієнт співвідношення витрат нарастаючим підсумком (р.2 : р.3)			
5	Плановий дохід (договірна ціна), грн	20 000	20 000	20 000
6	Визнаний дохід нарастаючим підсумком (р. 4 * р. 5), грн			
7	Визнаний дохід за етап, грн	5 000		
Умова Б				
1	Фактично визнані витрати за етап, грн	3 500		
2	Фактично визнані витрати нарастаючим підсумком, грн			
3	Планові витрати, грн			
4	Коефіцієнт співвідношення витрат нарастаючим підсумком (р.2 : р.3)			
5	Плановий дохід (договірна ціна)			
6	Визнаний дохід нарастаючим підсумком (р. 4 * р. 5), грн			
7	Визнаний дохід за етап, грн	5 000		

Завдання 3. За умовами контракту підряднику необхідно підготувати 650 кв.м поверхні даху і покласти новий матеріал. Договірна ціна становить 8 000 грн. Необхідно визначити дохід підрядника на дату балансу (за етап), якщо інших видів робіт за контрактом не передбачено (табл. 2).

Таблиця 2 Вихідні та розрахункові дані для визначення доходу підрядника

№	Показник	I етап	II етап	III етап
1	Обсяг фактично виконаних робіт за етап, кв.м	180	250	220
2	Обсяг фактично виконаних робіт наростаючим підсумком, кв.м			
3	Обсяг плановий, кв.м	650	650	650
4	Коефіцієнт співвідношення витрат наростаючим підсумком (р.2 : р.3)			
5	Плановий дохід (договірна ціна)	8 000	8 000	8 000
6	Визнаний дохід наростаючим підсумком (р. 4 * р. 5), грн.			
7	Визнаний дохід за етап, грн			

Завдання 4. Відобразити господарські операції за допомогою бухгалтерських проводок, визначити фінансовий результат.

Будівельне підприємство «Каскад» підписало договір підряду на виконання будівельно-монтажних робіт із замовником. Договірна вартість робіт становила 180 000 грн., у т. ч. ПДВ – 30 000 грн. Роботи виконано протягом червня 2008 року. Облік витрат підприємство веде із застосуванням рахунків 9 класу.

За місяць витрати підприємства становили:

– 3 поточного рахунка була проведена оплата за будівельні матеріали – 120 000 грн., у т. ч. ПДВ – 20 000 грн Для виконання будівельно-монтажних робіт за вищезгаданим договором буя передано на об'єкт будівельних матеріалів на суму 20 000 грн Для

Питання для обговорення:

1. Як відображають облік розрахунків із замовниками в будівництві?
2. Хто є субпідрядником, як ведуть облік розрахунків з ним?
3. Що є доходом будівельного підприємства, як ведуть його синтетичний та аналітичний облік?

МОДУЛЬ 3

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Тема 1. Особливості діяльності автотранспортних підприємств та облік їх рухомого складу

Заняття 1. Особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку. Облік рухомого складу АТП.

Мета: ознайомитись з нормативною базою діяльності автотранспортних підприємств, визначити особливості обліку в автотранспортних підприємствах, вивчити облік рухомого складу в автотранспортних підприємствах.

Короткий термінологічний словник:

Вантаж _____

Відомчий автотранспорт _____

Транспорт загального користування _____

Транспортна послуга _____

Завдання 1. Вказати відповідність документу, який використовують для технічного обліку рухомого складу основних засобів в автотранспортних підприємствах, та його характеристики (табл. 1).

Таблиця 1 Основні документи для технічного обліку рухомого складу основних засобів та їх характеристика

Документ	Характеристика
1	2
1) Технічний паспорт автомобіля	На підставі акта визначається придатність автомобіля (агрегату) до експлуатації. Цей акт застосовується також як підстава для здачі автомобіля (агрегату) в капітальний ремонт
2) Табелі обліку роботи автопарку	Застосовується для оформлення браку і списання автомобіля, причепів або напівпричепів при їх ліквідації. Складається у двох примірниках і підписується комісією, призначеною керівником АТП. Перший примірник передається до бухгалтерії після його затвердження, другий залишається у завідувача автоколони і є підставою для розбирання автомобільного засобу та здачі на склад придатних агрегатів, вузлів і деталей, отриманих у результаті ліквідації
3) Акт про поломку (пошкодження) автомобіля	Видається АТП або окремому власнику автомобіля відділенням міліції (ДАІ) одночасно з номерним знаком на підставі технічної документації заводу-виробника і документів про прийняття автомобіля на облік у власника. Він є підставою для прийняття автомобіля на технічний і бухгалтерський облік на АТП, а також для закріплення автомобіля за автоколоною, бригадою (екіпажем, водієм)

1	2
4) Акт про технічний стан автомобіля	Складається механіком автоколони спільно з водієм даного автомобіля і затверджується керівником (головним інженером підприємства). На підставі акта проводиться ремонт або заміна пошкоджених частин. Вартість робіт і нових деталей або списується (якщо поломка відбулася не з вини водія або іншої особи), або стягується з винної особи.
5) Акт про технічну непридатність спідометра, таксометра	Складається у трьох примірниках при аварії автомобіля на лінії посадковими особами, які призначені директором АТП. Перший примірник акта передається службі експлуатації, другий - технічній службі, третій є підставою для проведення ремонтних робіт, наступного стягнення або списання вартості ремонту
6) Акт про дорожньо-транспортну пригоду з матеріальним збитком (акт про аварію)	Застосовується для закріплення автомобіля за водієм. Складається у двох примірниках, один з яких залишається в автоколоні, другий надається водію. Підписується завідувачем (механіком) автоколони і водієм автомобіля, який його приймає
7) Акт ліквідації автомобільних засобів	Складається черговим механіком (механіком автоколони) і водієм та здається до бухгалтерії
8) Приймально-здавальний акт	Ведеться щоденно за видами автомобілів (вантажні, легкові, автобуси, автомобілі-таксі тощо) черговим механіком автоколони (АТП)

Завдання 2. На основі наведених даних заповнити подорожній лист вантажного автомобіля і завдання водієві (додаток Е).

Водій Маркін В.С. (таб. № 138). Автомобіль ГАЗ-52, державний номер КІ 752-84, виїзд з гаража о 9.30 з даними спідометра 158452 і залишку пального марки А-76 4л. Повернення в гараж о 17.00. залишок 17л пального. Проїзд 57 км. Видано 30л пального. Заправник Грач П.І. Механік Лац К.О. Диспетчер Андреева М.К. Час роботи двигуна 3 год. Водій з автотранспортом надається у розпорядження відділу збуту. Завданням є доставка зі складу до ЧП «Ластівка» 2 тони овочів за одну ходку. Відстань зі складу до ЧП «Ластівка» 25 км. З гаражу до складу 5 км.

Завдання 3. Відобразити операції по придбанню автомобіля на умовах бартеру (табл. 2) на рахунках бухгалтерського обліку.

За бартерним договором підприємством придбано легковий автомобіль в обмін на готову продукцію. Автомобіль отримано в 1-му кварталі звітнього року, готова продукція відвантажена у II-му кварталі того ж року.

Таблиця 2 Вихідні дані для розв'язання задачі

Придбаний автомобіль	Сума, грн	Відвантажена продукція	Сума, грн
Договірна вартість	10 310	Фактична собівартість	8 816
ПДВ	2 062	Договірна ціна	10 310
Продажна вартість	12 372	ПДВ	2 062
		Продажна вартість	12 372

Завдання 4. Відобразити наведені в таблиці 3 господарські операції за умовами задачі на рахунках бухгалтерського обліку.

Внаслідок ліквідації автомобіля підприємство А оприбуткувало запасні частини, придатні для подальшого використання, за ціною «можливої реалізації» - 70 грн. У цьому ж звітньому періоді підприємство А реалізувало підприємству Б матеріальні цінності за ціною 120 грн.(у т. ч. ПДВ – 20 грн) на умовах передоплати.

Таблиця 3 Відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	Дт	Кт	
1	2	3	4
1. Оприбутковано запасні частини для ремонту автомобілів			

1	2	3	4
2. Надійшла на поточний рахунок передоплата від підприємства Б			
3. Відображено дохід від реалізації МЦ підприємству Б			
4. Відображено податкове зобов'язання з ПДВ			
5. Проведено взаємозалік заборгованості			
6. Списано собівартість реалізованих запасних частин			
7. Віднесено на фінансовий результат: - дохід від реалізації - собівартість реалізованих МЦ			

Питання для обговорення:

1. Автотранспорт: основні поняття та завдання обліку.
2. Що відноситься до основної продукції (робіт, послуг) підприємств автомобільного транспорту?
3. Що відноситься до рухомого складу автотранспортних підприємств?
4. Які документи складаються при оренді автотранспортного засобу?
5. Документальне оформлення руху основних засобів.

Тема 2. Облік запасів на автотранспортних підприємствах

Заняття 1. Облік запасних частин та паливно-мастильних матеріалів на автотранспортних підприємствах.

Мета: засвоїти особливості обліку запасних частин, автомобільних шин та паливно-мастильних матеріалів на автотранспортних підприємствах.

Короткий термінологічний словник:

Запасні частини _____

Паливно-мастильні матеріали _____

Автомобільні шини

Завдання 1. Скласти бухгалтерські проводки за господарськими операціями з відображення в обліку руху запасних частин і автомобільних шин в автотранспортних підприємствах, вивчити облік запасних частин та автомобільних шин (табл. 1).

Таблиця 1 Журнал господарських операцій за травень п.р.

№	Господарська операція	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1	Отримано від постачальника запасні частини (шини)	9000		
2	Нараховано податковий кредит з ПДВ	1800		
3	Відображено вартість запасних частин, використаних для ремонту автомашин	5000		
4	Проведено відрахування до резерву на відновлення шин	800		
5	Пред'явлена постачальникові претензія за неякісні шини	200		
6	Списана вартість ремонту шин	300		
7	Списана вартість шин, встановлених замість зношених	500		
8	Передача шин в експлуатацію	9000		

Завдання 2. Відобразити в бухгалтерському обліку господарські операції із зазначенням первинних документів та кореспонденцію рахунків за умовою задачі.

Підприємство «Фаворит» в червні поточного року на умовах наступної оплати придбало запасні частини для ремонту автомобілів на суму 6000 грн (в т.ч. ПДВ). В цьому ж місяці для ремонту автомобілів передано запасні частини на суму 3500 грн ремонт

здійснювали робітники підприємства, яким нараховано заробітну плату в сумі 600 грн, проведені відрахування на соціальні заходи згідно чинного законодавства.

Завдання 3. Зазначити субрахунки другого порядку та аналітичні рахунки до субрахунку 203 «Паливо» для підприємства «Альфа». Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції по руху паливно-мастильних матеріалів на підприємстві за різних умов:

а) закупівля ПММ у виробників і заправка автомобілів через власні автозаправочні пункти (табл. 2):

Таблиця 2 Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Отримано бензин А-95 від постачальника		
2	Відображено податковий кредит з ПДВ		
3	Здійснено оплату постачальнику		
4	Здійснено заправку автомобіля		

б) придбання ПММ по талонах (табл. 3):

Таблиця 3 Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Здійснено передоплату продавцю за дизпаливо		
2	Відображено податковий кредит з ПДВ		
3	Отримано талони		
4	Відображено податковий кредит з ПДВ		
5	Відображено взаємозалік заборгованостей		
6	Проведено заправлення автомобілів		

в) придбання ПММ водієм в дорозі за кошти, видані в підзвіт (табл. 4):

Таблиця 4 Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Видано кошти водію в під звіт		
2	Придбано водієм дизельне паливо		
3	Відображено податковий кредит з ПДВ		
4	Списано вартість палива на витрати виробництва		

Завдання 4. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції за умовою задачі.

Підприємство у звітному періоді придбало бензин, вартість якого становить 1200 грн, у тому числі ПДВ – 200 грн. Протягом звітного періоду бензин було використано: для заправлення вантажних автомобілів, що використовувалися для поставлення товарів покупцям, на суму 600 грн; для заправлення легкових автомобілів, що використовувалися для адміністративних потреб, на суму 150 грн.

Питання для обговорення:

1. В чому полягає особливість документального оформлення, складського і синтетичного обліку паливно-мастильних матеріалів на підприємствах автотранспорту?
2. Як ведеться облік нафтопродуктів, отриманих водіями на АЗС?
3. Як здійснюється аналітичний облік бензину і дизпалива?
4. На яких рахунках бухгалтерського обліку відображаються витрати, пов'язані із заміною автомобільних шин і акумуляторів?

Тема 3. Облік доходів, витрат та порядок формування фінансових результатів автотранспортних підприємств**Заняття 1. Зведений облік витрат і калькулювання собівартості автотранспортних послуг.**

Мета: засвоїти порядок документування операцій автомобільних перевезень та методику формування і відображення фінансових результатів на автотранспортному підприємстві.

Короткий термінологічний словник:

Автотранспортні перевезення _____

Автотранспортні міжнародні перевезення _____

Собівартість перевезень (робіт, послуг) _____

Завдання 1. Відобразити в бухгалтерському обліку господарські операції із зазначенням первинних документів та кореспонденцію рахунків за умовою задачі.

Підприємство, що має на балансі автомобільний транспорт, надало послуги з перевезення вантажів за договором перевезення на суму 2520 грн, у т.ч. ПДВ – 420 грн. Витрати на експлуатацію автотранспорту становили 2000 грн. Визначити чистий дохід від надання послуг.

Завдання 2. Відобразити в таблиці 1 облік витрат і доходів автотранспортного підприємства при разовому перевезенні вантажів.

Таблиця 1 Облік витрат і доходів автотранспортного підприємства при разовому перевезенні вантажів

№	Господарська операція	Первинний документ	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
				Дебет	Кредит
1	Надано послугу з перевезення вантажу		120		
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ		20		
3	Списано вартість витраченого пального		50		
4	Нараховано заробітну плату водію		30		
5	Здійснено нарахування на заробітну плату водія єдиного соціального внеску (суму визначити)				
6	Списано витрати з надання послуг на собівартість (суму визначити)				
7	Отримано оплату від замовника		120		
8	Списано на фінансовий результат: - собівартість - дохід		100		

Завдання 3. Відобразити в таблиці 2 облік витрат і доходів автотранспортного підприємства при здійсненні перевезень на основі довгострокових договорів.

Таблиця 2 Облік витрат і доходів автотранспортного підприємства при здійсненні перевезень на основі довгострокових договорів

№	Господарська операція	Первинний документ	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
				Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6
1	Отримано аванс від підприємства замовника		1200		
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ		200		

1	2	3	4	5	6
3	Відображення надання першої послуги з транспортування вантажу		240		
4	Списано відповідну суму раніше нарахованих зобов'язань з ПДВ		40		
5	Списано понесені витрати		80		
6	Зараховано аванс у рахунок наданої послуги		240		
7	Відображення надання другої послуги		360		
8	Списано відповідну суму раніше нарахованих зобов'язань з ПДВ		60		
9	Списано понесені витрати		120		
10	Запашова аванс у рахунок наданої послуги		360		
11	Повернено залишок авансу		600		
12	Зменшено розмір податкових зобов'язань (методом «червоне сторно»)		100		
13	Списано на фінансовий результат: - собівартість - дохід				

Завдання 4. Відобразити господарські операції з оренди автомобіля у фізичної особи.

Співробітнику, що працює на підприємстві за основним місцем роботи нараховується плата за орендований у нього для адміністративних цілей легковий автомобіль в сумі 200 грн в місяць.

Договір оренди вступив в силу з 1 січня поточного року. Виплата орендної плати проводиться разом з виплатою заробітної платою (5 числа наступного місяця). В I кварталі поточного року нараховано за 3 місяця звітного кварталу ? (суму визначити), виплачено у лютому 170 грн за січень, в березні 170 грн за лютий. Заробітна плата на підприємстві виплачується регулярно. Щомісяця сума заробітної плати цього працівника складає 750 грн.

Питання для обговорення:

1. Методи калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) в АТП.
2. Як визначаються норми витрат паливно-мастильних матеріалів?
3. Який порядок визначення фінансових результатів на автотранспортних підприємствах?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посібник / П. Й. Атамас. – 2-ге вид. доповн. І перероб. – К. : ЦУЛ, 2010. – 392 с.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Даньків Й. Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навчальний посібник / Й. Я. Даньків, М. Р. Лучко, М.Я. Остап'юк. – К. : Знання, 2007. – 229 с.
4. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посіб. / І. В. Жолнер. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : інструкція : затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Лень В. С. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посібник / В. С. Лень, В. В. Гливенко. - К. : «Знання –Прес», 2005. – 491 с.
7. Облік в галузях економічної діяльності : автотранспорт і будівництво // [Малюга Н.М., Лабедзевич Я.В., Горецька Л.Л., Давидюк Т.В.] за ред проф. Ф.Ф. Бутинця. - Житомир : ЖГП, 2006. - 480с.
8. Положення про ведення касових операцій в національній валюті України [Електронний ресурс] : постанова від 15.12.2005 р. № 637 / Правління Національного банку України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>.
9. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України № 116 від 22.01.1996 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF>.
10. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс] : закон України від 17.09.08 р. № 514-VI / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.

11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.

12. Про затвердження інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : наказ від 21.12.1999 р. №291 / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <http://www.dtk.com.ua/show/2bi>

13. Про затвердження інструкції про службові відрядження в межах України та закордон [Електронний ресурс] : наказ від 13.03.1998 р. № 59/410 / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0218-9>.

14. Про затвердження методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів [Електронний ресурс] : наказ від 10.01.2007р. №2 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://www.prou4ot.info/index.php?section=browse&CatID=154&ArtID=414>.

15. Про затвердження національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page>.

16. Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : наказ від 30.11.1999 р. № 299 / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PlanSchetov.aspx>.

17. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Електронний ресурс] : наказ від 08.10.1999 р. №237 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

18. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс] : наказ від 31.01.2000 р. №20 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0085-00>.

19. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [Електронний ресурс] : наказ від

26.04.2000 р. №91 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>.

20. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Електронний ресурс] : наказ від 30.11.2001 р. №559 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>.

21. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [Електронний ресурс] : наказ №181 від 28.07.2000 р. / Міністерство фінансів України. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0487-00>.

22. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Електронний ресурс] : наказ №290 від 29.11.1999 р. / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/psbu15/>.

23. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : наказ №318 від 31.12.1999 р. / Міністерство Фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

24. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» [Електронний ресурс] : наказ №318 від 31 грудня 1999р. / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>.

25. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства Фінансів України №205 від 28.04.2001 р. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01>.

26. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» [Електронний ресурс] : наказ від 07.07.1999 р. №163 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>.

27. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [Електронний ресурс] : наказ від 10.08.2000 р. №193 / Міністерство Фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>.

28. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції» [Електронний ресурс] : наказ від 28.02.2002 р. №147 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02>.

29. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства Фінансів України №303 від 18.06.2001 р. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/>

30. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію» [Електронний ресурс] : наказ від 16.07.2001 р. №344 / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG5838.html.

31. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [Електронний ресурс] : наказ від 25.02.2000 р. №39 / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2

32. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс] : наказ від 28.10.03р. №601 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://proaudit.com.ua/.../standart/p-s-bo-26-viplati-prac-vnikam.html>.

33. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, що утримуються для продажу і припинена діяльність» [Електронний ресурс] : наказ від 07.11.2003 р. №617 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG8375.html.

34. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» [Електронний ресурс] : наказ від 24.12.2004 р. №817 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>.

35. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами» [Електронний ресурс] : наказ від 19.05.2005 р. №412 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05>.

36. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України №790 від 18.11.2005 р. — Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ws/RE11736.html.

37. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» [Електронний ресурс] : наказ від 28.04.2006 р. №415 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE12484.html.

38. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість» [Електронний ресурс] : наказ

від 02.07.2007 р. №779 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07>.

39. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин» [Електронний ресурс] : наказ від 26.08.2008 р. №1090 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0844-08>.

40. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 34 «Платіж на основі акцій» [Електронний ресурс] : наказ від 30.12.2008 р. №1577 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0647-01>.

41. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [Електронний ресурс] : наказ від 28.05.1999 р. №137 / Міністерство фінансів України — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>.

42. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс] : наказ від 27.04.2000 р. №92 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

43. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс] : наказ від 18.10.1999 р. №242 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.

44. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс] : наказ від 20.10.1999 р. №246 / Міністерство фінансів України. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

45. Про затвердження Положення бухгалтерського обліку «Податкові різниці» [Електронний ресурс] : наказ від 25.01.2011 р. №27 / Міністерство фінансів України.— Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0212-11>.

46. Про затвердження типових форм первинних документів з обліку сировини і матеріалів [Електронний ресурс] : наказ від 21.06.1996 р. № 193 / Міністерство статистики України. — Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/FIN349.html.

47. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці [Електронний ресурс] : наказ від 05.12.2008 р. №489 / Державний комітет статистики України. —

Режим доступу : <http://www.kadrovik.ua/content/pro-zatverdzhennya-tipovikh-form-pervinno-obl-kovo-dokumentats-z-statistiki-prats>.

48. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI / Верховна Рада України. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2464-17>.

49. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 16.04.91р. №959/12 / Верховна Рада України. — Режим доступу : <http://www.rada.com.ua>.

50. Свідерський Є. І. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навчальний посібник / Є. І. Свідерський. — К. : КНЄУ, 2005. -233 с.

51. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в промисловості та інших галузях народного господарства / В.В. Сопко. — К. : Вища школа, 2004. — 347 с.

Додатки

Додаток А

Постачальник _____			
Адреса _____	РАХУНОК-ФАКТУРА		
Р/рахунок _____	№		
в _____			
_____ МФО	від	" "	р.
ЄДРПОУ _____			
Тел./ф. _____	до платіжн. вимоги №		
Платник _____	Доповнення		

Найменування	Од. вим.	К-сть	Ціна	Сума
Всього				
Податок на додану вартість (ПДВ)				
Загальна сума з ПДВ				

Загальна сума, що підлягає оплаті _____

_____ грн. _____ коп.

Директор _____

Гол. бухгалтер _____

Додаток Б

(підприємство, організація)

(підрозділ)

ТОВАРНИЙ ЗВІТ № _____

з _____ по _____ п.р.

Матеріально-відповідальна особа _____

	Документ		Сума, грн.		Особливі позначки
	дата	номер	товару	тари	
Залишок на початок					
Прибуток:					
Разом прибутку					
Разом із залишком					
Видаток:					
Разом увидатку					
Залишок на кінець					

Додаток (документів) _____ Підпис _____

Бухгалер _____

Звіт перевірів бухгалтер _____

З виправленнями згоден, залишок товару на суму _____ , тари на суму _____.

Підтверджую _____

(підпис)

Продовження додатку Б

Звіт про рух тари

Найменування товару	Ціна, грн.	Залишок на		Прибуток		Видаток		Залишок на	
		кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн	кількість	сума, грн	кількість	сума, грн
Разом									

Матеріально-відповідальна особа _____

Додаток В
АКТ ЗАКУПІВЛІ № _____

«__» _____ 200__р.

Мною, _____

закуплено у _____

паспорт серія _____ № _____ виданий «__» _____ р.

проживає за адресою: _____

такі товари

№	Назва товару	Кількість, одиниць	Ціна за одиницю, грн.	Сума, грн.

Сума прописом _____

Гроші одержав _____

(підпис)

Гроші сплатив _____

(підпис)

Додаток Г

Типова форма № КБ-3

Затверджена наказом Державного комітету статистики України і Державного комітету України з будівництва та архітектури від 21.06.2002 № 237/5

Код за ДКУД ()

Підприємство, організація –
 Ідентифікаційний код підприємства, організації складача форми
 За ЄДРПОУ – ()
 Замовник Служба автомобільних доріг у Миколаївській області
 Генпідрядник
 Субпідрядник
 Контракт (договір) №
 Найменування будівництва та його адреса

ДОВІДКА ПРО ВАРТІСТЬ ВИКОНАНИХ ПІДРЯДНИХ РОБІТ*

за _____ 200 року

(тис.грн.)

Найменування об'єктів, пускових комплексів і технологічних етапів	Вартість виконаних робіт				
	з початку року по звітний місяць		у тому числі за звітний місяць		
	всього, в поточних цінах станом на	з них: будівельно-монтажні роботи	всього	у тому числі:	
будівельно-монтажні роботи				інші супутні витрати	
А	1	2	3	4	5
Всього по будові (без ПДВ)					
у тому числі:					
Податок на додану вартість (ПДВ) – всього по будові					
Всього по будові з урахуванням ПДВ					

* Підрядні роботи – це будівельні, монтажні, ремонтні та інші будівельні роботи, передбачені контрактом (договором) підряду

М.П. Субпідрядник _____

М.П. Генпідрядник _____

М.П. Замовник _____

Додаток Д

АКТ
прийому-передачі транспортного засобу

Ми, що нижче підписалися, в особі представника

(найменування підприємства, організації)

і представника _____

(найменування підприємства, організації)

Склали цей акт про те, що один здав, а інший прийняв транспортний засіб
_____ марки _____

двигун № _____, шасі № _____
кузов № _____ свідоцтво про реєстрацію (технічний
паспорт) серії _____ № _____
виданий _____

(ким, коли)

Здав _____ М.П.
(підпис) (прізвище)

Прийняв _____ М.П.
(підпис) (прізвище)

« « _____ 20 __р.

Додаток Е

Типова форма № 2

Затверджена наказом Мінітрансу і
29.12.95 р. № 488/346

ПОДОРОЖНІЙ ЛИСТ № _____
ВАНТАЖНОГО АВТОМОБІЛЯ
« ____ » _____ 199 ____ р

Місце для штампу
підприємства

Режим роботи _____

_____ Код _____
_____ Колона _____

Бригада _____
Автомобіль № _____ Гар. _____

Водій _____
_____ марка держ. № _____ тип _____
_____ прізвище, ім'я, по батькові _____

Таб. № _____
№ служб. посада _____ клас _____

Причеп 1 _____
_____ марка держ. № _____ Гар. № _____

Причеп 2 _____
_____ марка держ. № _____ Гар. № _____

Супроводжуючі особи _____

--

РОБОТА ВОДІЯ ТА АВТОМОБІЛЯ					
операція	час за графіком		нул. пробіг, км	показ. спідометра	час фактичний, час., міс., год., хв.
візд із гаража					
повернення в гараж					

РУХ ПАЛЬНОГО, ЛИТРІВ						
марка пального	код марки	видано	залишок при		час роб. год.	
			візді	поверненні	спецустат.	двигуна
1	2	3	4	5	6	7
підписи			заправника	механ.	механ.	диспетчера

ЗАВДАННЯ ВОДІЄВІ

в чие розпорядження	час		кількість годин	звідки взяти вантаж	куди доставити вантаж	найменування вантажу	кільк. їздок вантажем	відстань, км	перевезти, тонн
	прибуття	вибуття							
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Всього									

Посвідчення водія перевірів, завдання
видав,
видати пального _____ літрів
Підпис диспетчера _____

Водій за станом здоров'я до управління
допущений підпис _____

штамп _____

Виїзд дозволений, підпис механіка _____

Автомобіль прийняв, підпис водія _____

При поверненні автомобіль справний _____

несправний

Здав водій _____

Прийняв механік _____

Особливі відмітки _____

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

№№ їздок	номери прикладених товарно-транспортних накладних і талонів замовника	відпрацьовано, год. , хв.	перевезено, тонн	виконано, ткм	підпис та печатка вантажовідправника	маршрут руху (заповнюється замовником)	
						звідки	куди
24	25	26	27	28	29	30	31
ТТН у кількості _____				шт. _____	Здав водій _____	Прийняв диспетчер _____	

прописом

ТАКСТУВАННЯ

РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ АВТОМОБІЛЯ І ПРИЧЕПІВ

витрати пального (літрів)		час в наряді, год., хв.				кількість їздок з вантажем	пробіг, км				перевезено		виконано		зплата		
за нормою	фактично	всього		в т. ч. автомобіля			загальний		в т. ч. з вантажем		тонн		ткм		код 48	сума 49	
		автомобіля	причепи	у русі	у простої		автомобіля	причепи	автомобіля	причепи	всього	в т. ч. в причепах	всього	в т. ч. в причепах			
32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47		
Коди марок автомобіля _____				причепів _____				Автомобіле - дні у роботі _____									

ДОДАТОК Ж

Схема поточного і заключного контролю знань

№ модулю	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1	10	10	Опитування та розв'язок практичних завдань	2	1	1	2	2
			Завдання на самостійне опрацювання	7	1	2	7	14
			Контрольне тестування	1	5	7	5	7
			Разом				14	23
2	8	8	Опитування та розв'язок практичних завдань	2	1	2	2	4
			Завдання на самостійне опрацювання	8	1	2	8	16
			Контрольне тестування	1	5	7	5	7
			Разом				14	25
3	10	10	Опитування та розв'язок практичних завдань	1	1	1	1	1
			Завдання на самостійне опрацювання	4	0,5	1	2	4
			Контрольне тестування	1	5	7	5	7
			Разом				8	12
Всього по навчальній дисципліні							36	60
Участь в I, II етапах олімпіади зі спеціальності «Облік і аудит» - 5-10 балів								
Участь в конференції, друк тез або статей за напрямом «Фінансовий облік в галузях народного господарства» - 5 балів.								

Навчальне видання

Фінансовий облік у галузях народного господарства
робочий зошит

Дубініна Марина Вікторівна
Потриваєва Наталя Володимирівна
Чебан Юлія Юріївна
Пісоченко Тетяна Сергіївна
Сирцева Світлана Володимирівна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 4,19.
Тираж 50 прим. Зам. № __

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.